RUSKI INWALID

No 80.

PIĄTEK. 4 Kwietnia. 1819 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Królestwo Polskie. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Francyia. Angliia. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga, 4 Kwietnia

Jenerał-Maior *Kuszelew* zawiadamia szanowną publiczność, że przy kąpielach Mineralnych *Andreiopolskich*, znayduiących się w gubernii Twerskiey w powiecie Ostaszkowskim dla leczenia chorych, którzy w lecie następuiącem zechcą się do kąpieli rzeczonych udać, będzie mieszkał znaiomy doktor, Radca Kollegski *Balk* były professor Uniwersytetu Derptskiego.

z Moskwy, 24 Marca.

Po zupełnem okończeniu domu nayłaskawiey darowanego oddziałowi tuteyszemu towarzystwa Bibliynego, dnia 22 b. m. odbyły się obrzędy poświęcenia iego.

Tegoż dnia o godzinie 11 z rana Vice-prezes towarzystwa wikaryusz Metropolii Moskwiewskiey Biskup Dmitrowski *Wawrzyniec*, w obecności Arcy Biskupów Jeorgiiańskich *Donoteia* i *Pafnucego*, odbył w towarzystwie pierwszego duchowieństwa te święte obrzędy, które się zakończyły pokropieniem pokoiów wodą święconą i spiewem błagaiącym Pana zastępów o pomyslność i długie lata N. Cesarzowi ALEXANDROWI. Po czem Komitet Moskiewskiego oddziału, otworzył swe pierwsze posiedzenie, w obecności licznie zgromadzonych osob znakomitych, między któremi znaydowali się także Panowie *Allen* i *Grellet*, przybyli do Moskwy dla obeyrzenia rozmaitych religiynych zaprowadzeń i innych wartych uwagi przedmiotów. Wiadomo, że Pan *Allen* iest wspólnikiem wszystkich prawie dobroczynych i religiynych zaprowadzeń w Anglii, iak iuż o tem wiele pism peryiodycznych donosiło. Na tem posiedzeniu czytano między innem zastanawiaiące pismo, nadesłane tu z gubernii Połtawskiey przez członka i korrespondenta towarzystwa Bibliynego P. *Złotnickiego*. Wyrazy pisma są następuiące: »Nadesłane do mnie z bi»blioteki oddziału towarzystwa bibliynego »Moskiewskiego Xięgi nowego testamentu w »językach Europeyskich wydaią zbawienne »skutki; Zydzi ie czytaią z uwagą w swoich »synagogach. Jedynie z przyczyny tego czy»tania dwie rodziny tego narodu iuż przyię-

»ły Chrzest Swięty, a iescze iest kilka w »mieście *Przyłuki* czyniących przygotowania »do przyięcia także wiary Chrześciiańskiey. »J tak wielkie dzieło dokonywa się przez »Towarzystwa Bibliyne; teraz albowiem po»częło się rozlewać między narodami praw»dziwe bogactwo Chrystusa. Teraz opowia»danie prawd niemylnych. »iuż się rozcho»dzi po nayodlegleyszych ziemi zakontach, »i iakby głosem wołaiącego na puszczy »przemawia: Czyńcie pokutę, przybliża się »albowiem Królestwo Niebieskie. Teraz iest »chwila pomyślna, teraz dzień zbawienia.

Królestwo Polskie.

Rozkaz Dzienny do woyska Polskiego.
w Kwaterze Główney w Warszawie.
Dnia $\frac{11}{23}$ Marca 1819.

Za nayWyższym rozkazem.

Stosownie do decyzyy Nayiaśnieyszego Cesarza Jmci i Króla.

Otrzymuią żądane Dymissyię.

Dla słabości zdrowia.

w Woysku Pułkownik Stanisław Wąsowicz, z pozwoleniem noszenia munduru woyska.

z pensyą, z dawniy służby.

Z dawnego pułku 11go iazdy, Porucznik Augustyn Drohoiowski, z pozwoleniem noszenia munduru Jnwalidów.

w Piechocie 2go liniiowego, Porucznik Stefan Pomianowski, z pozwoleniem noszenia munduru.

Dla interessów familiynych.

z Pułku 1go strzelców pieszych Podporucznik Józef Solecki, w stopniu Porucznika.

Dla słabości zdrowia.

z Pułku 4go strzelców pieszych Kapitan Stanisław Długolecki w stopniu Maiora, z pozwoleniem noszenia munduru.

Otrzymuie wyższy stopień.

w Gwardyi, uwolniony od służby, z pułku Grenadyierów Podchorąży Stanisław Postolski—stopień Podporuczniba.

Prostuie się omyłka.

w Jeździe. przeniesiony z pułku 3go strzelców konnych Rozkazem Dziennym z dnia 28 Stycznia (9 Lutego) r. b. Kapitan Michał Roszkiewicz, ma rzeczywiście imie Mikołay.

Naczelny Wódz
(podpisano) KONSTANTY.
W. X. R.

Zgodno z Oryginałem
Generał Szef Sztabu Głównego *Toliński.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

z Berlina, 20 Marca.

Jedna z Gazet wyszydzaiąc maniią wielopisania po kancellaryach rządowych, umieściła następuiącą anekdotę o Królu *Fryderyku II.* — »*Fryderyk II* polecił był Jnspektorowi dróg i spławów usypanie i bicie grobli w pewnem mieyscu nad rzeką *Odrą*, przybywszy tam Król następnego roku, gdy nie znalazł ukończoney grobli, i chciał łaiać tą robotą kieruiącego Jnspektora, ten wskazał Monarsze stos aktów, i zwalił całą winę na Reiencyą w *Kistrynie*, która, iak mówił, wiele pisała, a mało działała. — Król, który iak wiadomo nie lubił rozwlekłości, kazał usiąść Jnspektorowi, i następuiący krótki, lecz węzłowaty list do Reiencyi podyktował.

»*Nayiaśnieyszy, Naypotężnieyszy, Nayłaskawszy Królu i Panie!* (*)

»*Grobla przy — . . . . którą W. K. Mci roku zeszłego usypać poleciłem, iescze niegotowa. Będę tu w roku przyszłym; lecz ieżeli ią znowu nie ukończoną zastanę, natenczas Waszey Papierowey Królewskiey Mci diabelnie uszy natrę.*«

z Frankfortu, 23 Marca.

W tych dniach przeszło przez miasto nasze do pięciuset mularzy. Dążą oni z Tyrolu do Koblentz, gdzie maią się zaiąć przy wyporządzeniu warowni tamecznych.

z Munich 20 Marca.

Na posiedzeniu dzisieyszem stanów obiawiono postanowienie ostatniego posiedzenia sekretnego, tyczące się cenzury gazet i innych pism peryiodycznych. W skutek czego uchwalono, aby się komitet zaiął ułożeniem instrukcyi dla Cenzury, która potem ma bydź podaną Królowi.

Francyia.

z Paryża, 20 Marca.

Dnia dzisieyszego N. Pan dawał posłuchanie uroczyste Posłowi Perskiemu, przeznaczonemu do Londynu. Tron był wystawiony

(*) W podaniach osób prywatnych, a nawet władz niższych, do Reiencyi lub innych wyższych kollegiiów Królewskich w Prusach, pisano zawsze iako do bezpośrednich reprezentantów Monarchy tak, iakby do niego samego, *Nayiaśnieyszy* i t. d.

w sali Dyianny, na którym Król ukazał się w całym blasku wielkości swoiey.

Radcy Państwa *Varrant*, *Allant*, *Cuvier* i *Capelle* maią zamiar popierania proiektu o przychodach w izbie deputowanych.

Od otwarcia terazńieyszych obrad izby deputowanych weszło do niey 891 proźb rozmaitych.

Minister Skarbu i przychodów wyznaczył osobną kommissyią, dla wysledzenia przyczyn tak nagłego i dotykalnego zmnieyszenia droższych kruszców w Europie.

Roschodzi się pogłoska w Marselli źe miasto Messina na wyspie Sycylii leźące, zraynowane zostało zupełnie przez trzęsienie ziemi, a w porcie tamecznym 40 okrętów zatonęło. Pogłoska ta potrzebuie iescze potwierdzenia.

W liczbie nowo mianowanych Parów znayduie się grand Hiszpański Xiąźe *Esclignac* były niegdyś podkomorzym przy dworze Króla *Józefa*.

W niektórych prowincyiach Francyi zboźe na polach iuź iest w kłosie.

Margrabia *Villeneuve*, były Prefekt, kazał wydrukować list w którym oczywiscie chce wmówić w mieszkańców Europy, iź wkrótce nastąpią wypadki roku 1793 w którym *Ludwik XVI* źycie utracił.—„Powstał (pisze on) gwałtowny wicher; bałwany miotaią okrętem kraiowym; wszystko zginie, iak ludzie tak i ładunek; zamęt pochłonie w głęboką przepaść tak naród, iako i wyzsze iego klassy i t. d. — Podobnym duchem tchną wszystkie pisma zapalonych Roialistów.

Pisma publiczne umieszczaią następuiące wyznanie wiary pewnego Roialisty: — „Wierzę w *Ludwika XVI*, Męczennika, Patrona Francuzów, i w *Ludwika XVIII*, brata iego który równie iak on narodził się ze krwi *Henryka VI*; ucierpiał pod tyranami rewolucyi, powrócił do Francyi, zdradzony przez tych, których dobrodzieystwy swemi obsypał, i po wygnaniu, 100 dni trwaiącem, powrocił na tron swoich oyców, zkąd przyydzie sądzić zdrayców, a przebaczyć obłąkanym. Wierzę w połączenie wszystkich Francuzów, powstanie handlu i powszechne darowanie winy tym, którzy dobrowolnie do Króla swego powracaią, oraz w pokóy wieczny Amen.

Czytamy w iedney z gazet naszych, źe wkrótce ma nastąpić ogłoszenie nowego konkordatu, zawartego z Papieźem, maią się tam zmodyfikować niektóre zasady przedmiotów, o których traktowano przed dwoma laty.

Pismo z Madrytu pod datą 8. b. m. donosi źe wyprawa 2,000 ludzi, będąc iuź w gotowości do pusczenia się w drogę pod przykryciem dwóch lub trzech okrętów woiennych, otrzymała natychmiast rozkaz z Madrytu aby się zatrzymała. Rozumieią źe bliskie wyruszenie całey wielkiey wyprawy, było powodem do zatrzymania tey mnieyszey. Osoba iedna, która opuściła Kadyx dnia 18 Lutego, opowiada następuiące szczegóły o tey wielkiey wyprawie:

„Woyska maiące się wyprawić są umiesczone na kwaterach w okolicach Kadyx. Dnia 28 Stycznia kiedy się miały odbywać exekwiie po zeszłey Królowey, Hrabia *de l'Abisbal* (O'Donel) naczelnie dowodzący tym woyskom, mianowany Vice-Król Baenos-Aires, zebrał był 15,000 źołnierza w Kadyx i przypatrywał się ich popisom na placu S. *Antoniego*.

„Wszyscy Jenerałowie należący do tey wyprawy iuź się znayduią połączeni w Kadyx. Jenerał *O'Donel* wszelkich uźywa środków do przyspieszenia takowey, maiącey tak wielkie przeznaczenie i naypięknieyszey ze wszystkich, iakie kiedy kolwiek wychodziły z portów Hiszpańskich. Woyska wszystkie naylepszym tchną duchem i czynią naypomyślnieysze nadzieie.

„Ostatnie wiadomosci otrzymane w Kadyx z Buenos Aires donoszą, źe kray ten iest w niespokoyności i podzielony na rozmaite strony. Upewniano źe St. *Martin* niebespiecznie iest chorym i zrekł się dowodzctwa woyska w Chili, a nowy spisek uknowanym został przeciwko *Puyrredon* w celu wydarcia mu rządów. Gwałtowne środki naczelników a nadewszystko aresztowanie duchowieństwa w Chili, iest przyczyną, źe się narod skłania ku prawemu rządowi i usiłuie wybić się z pod iarzma stronnictw, które go ciemiężą.

Anglia.

z Londynu, 16 Marca.

Na posiedzeniu wczorayszem Parlamentu niźszego P. *Hudginson* mocno powstawał przeciwko wielu wydatków, uczynionych przez Ministrów i pomiesczonych w rachunkach państwa. Nadewszystko dziwną mu się bydź zdaie summa wydana na *tabakiery*, przeznaczone dla Ministrów Zagranicznych,

wynosząca 25,510 f. s. 15 szylingów i 1. pensę. Lord *Castlereagh* odpowiadaiąc mu na to, uczynił uwagę, że i Cesarzowi Austryiackiemu niemało kosztował kongres Wiedeński. »Zresztą (mówił daley) niesądze aby dyplommatyka kogo kolwiek wzbogaciła. Ja otrzymałem dotąd pięć upominków, które mam zamiar zostawić potomkom moim.«—Pan *Ridley* dodał:» Lord *Castlereagh*, podczas pobytu swego w Wiedniu sam zrobił to wnieśienie, aby nie czynić Ministrom osobnych upominków za zawarcie każdego traktatu i konwencyi; lecz za wszystkie razem. Jnaczey miasto pięciu powinienby był 45 podarunków otrzymać.«

Szkody przyczynione ostatnią burzą przy brzegach naszych, chociaż są niemałe, zawsze atoli niewynoszą tyle ile rozumiano.

Arcy-Xiąże *Maxymiliian* wyiechał ztąd przez Dower do Calais.

Poiazd mechaniczny (*Velocipede*) wynaleziony przed kilku iescze laty przez nieiakiegoś Pana *Tressini*, stanowi teraz przedmiot uwagi powszechney. Co dzień się odbywaią próby i doświadczenia, z których wykazuie się że wprzeciągu 15 minut można na tym poieździe odbyć trzy mile Angielskie drogi.

Według ostatnich doniesień z Wyspy Stey Heleny, panowała tam zarazliwa gorączka i sprzątnęła niemało maytków z okrętu Admiralskiego. Bonaparte przez cały ten czas był zdrów zupełnie.

W pismach ostatnich z Surinam pod datą 18 Stycznia donoszą, że rząd Niederlandski naysurowiey zakazał handlu niowolnikami w osadzie rzeczoney.

Z Tangieru donoszą, źa grassuiąca tam od nieiakiego czasu zaraza zupełnie ustąpiła.—Powszechnem lekarstwem miało bydź *masło*.

ROZMAITOŚCI.

Lekarstwo od ukąszenia psa wściekłego.

W dziennikach Angielskich zaleca się następuiące lekarstwo od ukąszenia psa wściekłego: Przemywa się naprzód rana wodą czystą, a potem na każdą malenką rankę kładnie się mały kłębuszek szarpii napoiony oleiem kuperwasowym i obwiia się bandażem. Kłębuszek szarpii bydź ma stosowny do wielkości rany, choćby nawet obiętości nieprzechodzącey główki od śpilki, lub ziarka grochu.—To lekarstwo w wielu doświadczeniach pokazało się naypewnieyszem nawet wtenczas gdy rany niebyły opatrzone przez czterdzieści ośm godzin od ukąszenia. Jeżeli zaś po lekarstwie tem na bliznach zrobi się wrzód, ten się leczy iak gangrena.

Machina do strzyżenia sukna udoskonalona.

Król Saski nadał sześciu letni przywiley kawaierowi Adryianowi-Lidwikowi de *Cotelette*, na robienie i wprowadzenie w używanie machiny do strzyżenia sukien wynalezioney przez niego. Głowna iey rożnica od znaiomych do tychczas na tem zależy, że się porusza i działa za pomocą cylindrów daleko prędzey, równiey i bespieczniey, a przytem mniey kosztuie aniżeli używane do tychczas.

Sposob pobielania rozmaitych naczyń miednych naylepszy i naypewnieyszy do zachowania zdrowia.

W Herculanum znaleziono niedawno naczynia kuchenne miedziane, które za miast zwyczayney u nas pobiały, była grubo wysrybrzana, czyli raczey wyłożona wewnątrz srebrem (appliquè.) Ten sposob pobielania naczyń, iest zapewna naybespiecznieyszym dla zdrowia.

W Szwecyi zabraniaią prawa używać naczyń miedzianych do kuchni; a na mieysce takowych zalecono upotrzebiać, lanych z żelaza. Niezle byłoby, żeby i unas co podobnego wprowadzonem było, a przyuaymniey, żeby policyia pilnieysze miała oko na ochędostwo w oberzach i traktyierach.

Na bramach wszystkich pałaców Kardynalskich w Rzymie poprzylepiano, a w tuteyszey stolicy Nunciusz Papiezki kazał rozdawać taki wyrok w ięzyku łacińskim:

Quid est Bawaria? — Bawaria est Missa de Requiem, sine gloria et Credo, magnum Offertorium, et in fine Missae, est nulla benedictio Amen. 1819.

Po polsku.

Co iest Bawarya? Bawarya iest to Msza żałobna bez gloria i Credo, wielkie ofiarowanie (offertorium) *a na końcu Mszy niemasz żadnego błogosławieństwa. Amen* 1819 *roku.*

W PETERSBURGU
w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.